

FOAIE LITERARĂ

Pentru redacție responsabilă :

LUCREȚIA RUDOW-SUCIU.

Apare o dată pe săptămână (Duminica).

PREȚIUL :

Pe un an 4 fl.
Pe jumătate de an 2 fl.
Pe un pëtrar de an 1 fl.

Pentru România și
străinătate 14 franc.

Editor și proprietar :

Dr. W. RUDOW.

Logodnica contelui Stuart.

— Povestire din viața Românilor bihoreni. —

De L. Rudow-Suciu.

(Urmare).

7. Pețirea.

Luni după prânz vezu Beta că tatăl său își ia revenda și ese, deci nu se va întoarce în grabă, fiind ocupat cu vr'o treabă oficioasă. De aceea ea se apropia de mamă sa, o sărută, și începu, așezându-se pe un scăunăș la picioarele ei: „Mi-ai promis maică, că-mi veți lăsa dreptul să-mi aleg eu soțul când me voi mărita. O zici și astăzi?”

Mama nu sfârși cu asigurările și cu exprimarea bucuriei sale, că ficuța însfirșit prinsese minte, și încheia că ea o ținea pe Beta de prea înțeleaptă decât să creadă despre ea că ar putea să-și aleagă un bărbat nevrednic de ea.

„Poate că ai observat ieri pe Tachi?” întrebă fata fără a-și ridica ochii.

Mama zimbi cu o expresie de superioritate și răspunsă: „Ochiul mamei vede toate, mai ales când e vorbă despre fericirea copilei sale!”

„Bine. Tachi mi-a spus că are să vie mâine, cel mult poimâine.”

„Deja mâine!” strigă mama foarte surprinsă. „Ce-î drept, e timp pentru dînsul. Dar el nu ar avea de ce să grăbească, el poate alege. Dacă omul are vr'o sută de mii de florini . . . Aceștia îi aduc pe an un folos de cel puțin douăzeci de mii. — Da da, el e cuminte și practic, în ale negoțului și peste tot, și-ți va fi bine cu el. Veți avea un loc de frunte ca soția lui, veți putea să trăești ca o contesă, ba încă și mai bine decât unele cari au numai titlul gol și altă nimică. Ei, ce-ți lipsește?”

înterupsă văzând că Beta tresări auzind cuvântul: contesă.

„Nimic”, răspunsă fata cam nerăbdătoare. „Știi că mie nu-mi este atât de mult de bani”.

„E și asta una dintre toanele tinereței, dar când vei avea să conduci singură o gospodărie, vei pricepe că banii-s lucrul de căpëtenie în viață”. Și într' un ton triumfător ea urmă: „Acum poftescă Pëcurăroaia să se mai laude față cu mine cu ginerele ei! Destul m'a supărat erî după amiază, dar cătră sara a început a slăbi. Ea și toate celealalte nu mai puteau de pizmă văzând că Tachi a jucat aproape numai cu tine. — Am să vorbesc deci cu tatăl tîu și nu vîd ce ar putea să aibă dînsul în contra unui astfel de ginere.”

„Tatiî nu-î place de Români cari se fac Maghiari.”

„Doamne, atâți Maghiari se fac Români; de ce să nu se întemple o dată și dimpotrivă? Trebuie omul să se potrivească celor din jurul său, mai cu samă dacă e negustor. S. e un oraș cu desvîrșire maghiar; deci dacă un Român merge acolo și vrea să deie înainte, trebuie să urle cu lupii. De aceea tot n'o să piară neamul nostru. Îi voi spune tatălui toate acestea, nu-ți bate capul ficuța mea, ci bucură-te fără gînduri de norocul ce te-a ajuns”.

Beta își întoarsă capul și așa mamă sa nu putea să vadă expresia care o stîrniră cuvintele cele din urmă în fața ei. Ea își sărută fiica. Beta se sculă și eși, mamă-sa aruncă o privire de mândrie îndestulită în urma ei.

Beta se dusă în odăița ei, și cu cât se apropia

ceasul hotărârii, cu atât mai mult creștea neliniștea ei. Singurul cuvânt „contesă” stîrnise o adevărată răsvrătire în sufletul ei, altmintrelea atât de liniștit. După ce ea se plimbasă cîtva timp agitată, se așază, luă pană și hîrtie și scria: Contelui Stuart, căpitan de dragoni în S. Nu! Ar fi o nebunie! Ce avea să-i scrie dînsa? Și apoi, ceea ce era lucrul de căpătînie, oare îi dăduse el motivul cel mai mic pentru a putea presupune că el se înterează de ea?

Încă o dată ea-și revocă în memorie fiecare cuvînt, fiecare privire a lui: el privise hainele ei, fiindcă încă nu văzuse asemenea, el o apăraseră în contra atacurilor nedrepte fiindcă era bărbat cavalier și nobil. Ce ar zice el dacă i-ar trimite ori-ce, fie și numai un anunț de logodire? „Pecat de o așa fata, parea femeie cum se cade; n'aș fi așteptat așa ceva dela ea!”

Și el ar pune la o parte scrisoarea ei.

Nu, nu! Dacă ea nu putuse cîștiga iubirea lui, de ce să se facă nedeamnă și de stima lui? Că ea se bucura cel puțin de aceasta, îi se părea sigur.

Ea se sculă, mototoli hîrtia, o pusă în sobă și o aprinse. Apoi își scoase citera pe care cânta cu desulă dibăcie și începu doina frumoasă:

Unde-mi sboară dorul, unde,
Nice șofmul nu-l ajunge;
Unde e iubitul meu,
Asta o știu numai eu.

Sunetele blînde liniștiră viforul sufletului ei și când vedea că sosește poștarul, se reculesă îndeajuns pentru a putea citi mamei sale foaia ca în toate zilele.

După ce sfîrșise cu aceasta, Gale se întoarsă și nevasta merse cu el în casă pentru a-i ajuta la schimbarea hainelor. Beta rămasă în filigorie și auzia chiar acolo vocea tatăne-so care răspinse tot mai iritat cuvintele blînde ale nevastei sale. Vezî bine ea încă nu înțelegea nimic, dar ghici că cearta o atinge pe dînsa foarte de aproape și asculta cu cea mai mare băgare de samă, și cu sufletul agitat cum și mamă-sa își ridica vocea din ce în ce mai mult.

În sfîrșit ea înțelegea că tatăl ei strigă: „Și eu îți spun pentru cea din urmă dată, e o deosebire să să faci cineva Român care de mic e crescut între Români sau să se lepede cineva de neamul și limba lui după ce a ajuns în vîrstă.”

„Cine se lapadă de limba sa? Nu vorbim noi cu toții tot atât de bine ungurește cît românește?”

„Și noi vorbim ungurește, dar nu în casa noastră fiindcă suntem Români și voim să rămînem atari. Tachi însă n'o face asta, el însuș a declarat față cu Beta că nu vorbește limba română; cel puțin i-a fost rușine să spună că nu o mai vorbește, deci e renegat.”

„Dar nici nu e Român, tatăl său a fost Grec!” strigă preoteasa.

„Tot una, mamă-sa l-a crescut ca Român, deci a fost dintre ai noștri. Și dacă s'ar fi făcut Grec cum

a fost tatăl său, American sau ce știu eu, n'aș avea nimic în contra. El însă a trecut la dușmanii noștri, deci e trădător al neamului său și al mamei sale, și cu astfel de oameni un Român cum se cade nu se încuscrește. Înțelesu-m'ai? Acum dă-mi pace, am spus ce am avut să spun.”

Îndată după acestea preoteasa eși din casă, cu față roșe și strigă pe ungurește ca să nu înțeleagă servitorii: „Vino Beto spune și tu cuvîntul tîu tatălui tîu!”

„Dacă nu te ascultă pe dta, cum are să mă asculte pe mine?” întrebă fata.

„Trebue s' asculte!” strigă preoteasa mică și rotunjoară alergînd prin curte ca scoasă din fire. Dar încă nu ajunsese la ușa grădinei cîd soțul ei eși și el din casă și părăsi curtea.

„Nu, ce-i prea mult, e prea mult! A refusa un așa peștor pentru o prostie și o toană, nemaî pomenit! Căci ce altă e decît o prostie că Tachi ar fi firetic și crud? Așa-s toți bărbații! Și ce altă e decît o toană că el s'ar fi făcut Maghiar? E de desperat!”

Apoi ea începu a povesti fiicei sale mersul convorbirei și a-și acusa soțul ca tiran care derimă pacea casnică și fericirea copilei sale.

Beta era prea bine crescută pentru a nu da dreptate mamei sale, cel puțin după aparență. În adîncul sufletului ei însă simția mai multă mulțumire decît supărare. De aceea îi se urî în sfîrșit de valet și ea se nisuia a mîngăia pe mamă-sa. „Las' că poate tata s'o mai rîngîndi!”

„Sper și eu că nu va vorbi tot așa în fața lui Tachi.”

Cu aceste cuvinte preoteasa eși, neștiind că ea-și lăsa ficia în prada unei agitațiuni care era p'aci să-i turbure mințile. —

Marți după prînz sosi într' adevăr Tachi în „landauer”-ul său frumos. Muierile satului cari ședea înaintea ușilor îi aruncau priviri pline de înțeles, căci preoteasa nu putuse să nu cam scoată vestea încît satul întreg știa scopul sosirii lui. După ce căruța intrase în curtea parochială, muierile se adunau în grupe pe stradă și își șoptiau multe.

Gale iarăș nu era acasă, preoteasa era cu atât mai prevenitoare față de oaspe. El intră în casă urmat de servitorul lui care ducea un pachet mare. Beta încă îl primi cu toată bunavoința, dar mama ei o trimise îndată afară ca să aducă cevaș de îmbucat.

După ce eșise, Tachi o peți în toată forma. Mama nu mai știa cum să-l asigure cît de binevenit i-ar fi și cît s'ar simți onorată, pînă ce el perdîndu-și răbdarea întrebă: „De ce nu ziceți prin urmare un da?”

„Eu din tot sufletul meu, soțul meu însă, trebue s'o spun cu mare părere de rău, nu s'a arătat tocmai dispus. Totuș sper că la urma urmelor se va învoi și el.”

Tachi atins de acestea vorbe răspunsă: „Eū nu

rivnesc la zestre, nu vreau nimic decât fiica dv; și-mi va fi cu atât mai dragă . . .”

„O, atât de săraci nici noi nu suntem!” zise preoteasa, dar el urmă lăr'a băga în samă vorbele ei: „Mi-am permis să vă aduc câteva mărunțisuri.”

Desfăcând pachetul el scoase felurite stofe, săcșori cu cafea, dose cu ceai și tutun în cartoane și lădițe.

„Mă rog, gustați dintr' acestea. Bucuros vă dau pe săptămână un funt de tutun, ceai sau cafea și zahărul de lipsă. Dacă aveți alte dorințe me voi nisui să le împlinesc după putință.”

Ochii preotesei străluciau când ea lua stofele fine, le privia de-amăruntul și le freca. Apoi ea deschise un carton, luă ceva tutun, și-l mirosi.

Îndată după aceasta Beta se întoarsă aducând vin, struguri și poame. Mama umplu trei păhare și ciocniră zicându-i lui Tachi un „Bine ai venit!”

După ce mai vorbisera câțva timp, sosi și Gale, îl salută pe Tachi rezervat dar politicos și privi mirat la stofele întinse. Nevasta sa îl preveni cu vorba să-i spună: „Asta e pentru o reverendă nouă; a ta e deja cam usată. Asta e cu totul altă, vezi numai ce stofă bună! Cealaltă e pentru un rind de haine nouă care asemenea nu ți-ar strica. De tutunul acesta sau de oricare îți place, vei avea în fiecare săptămână un funt, eu de cafea sau ceai, cu mult mai bune decât se află aici. Dar toate acestea-s nimicuri, lucrul de căpățenie e fericirea fiicei noastre, și te rog, nu o strica! — Beto vino și tu și îl roagă pe tatăl tău. Nu auzi?”

Beta însă nu se mișca. Cu ochi plecați, tremurând ca frunza, ea stetea, pecând și tatăl ei lupta o luptă grea în sine. Ea dormise atât de puțin în cele două nopți din urmă în cât puterea de altfel neînfrântă a tineretelor nu mai putea rezista emoțiunii, ea șovăi și, cu un strigăt căzu pe un scaun, leșinată. Mama ei strigă după ajutor, tatăl însă o liniști cu cuvintele: „Nu-i nimic, asta va trece în grabă. Am prevăzut-o, am observat pe Beta ieri și azi cu tot de-amăruntul și am aflat că ea seamănă cu toate, numai cu o nireasă fericită nu. Asta a fost numai prefacere, cauza n'o știu, pe mine însă nu mă poate înșela, eu o cunosc prea bine. Freacă-i fruntea și timplele cu oțet, apoi ea-și va veni în ori.”

Pe când nevastă-sa scoase oțetul din almar, el se adresă către Tachi care privise scena aceasta îngălbenit: „Cred că dupe acestea nu mai e de lipsă să-ți răspund. Ori-cât de mult ne cinstește ofertul dtale, fericirea adeverată a copilei noastre totuș trebuie să fie pentru noi mai întâi decât toate celealalte.”

„Dar Beta însaș i-a zis alaltăieri să vie la noi!” obiecționa preoteasa.

„Să poate că ea a zis așa ceva în focul jocului. La toată întâmplarea însă mi-să pare că amândoi încă nu se cunosc îndeajuns ca să poată fi vorbă despre logodire, de aceea o cunoștință mai deaproape e ne-

smintit de lipsă. Vei înțelege că acum nu-ți putem da răspuns definitiv.”

Tachi se închină și zise, asemenea pe românește: „Măcar voi putea să rămân până ce fiica dv își va veni iarăș în ori? Mult aș dori să știu sigur oare nu-i s'a întâmplat ceva rău!”

În fața sa se oglinzea o îngrijire atât de vie încât Gale nu putea să nu răspundă: „N'am nimic încontra, rămâi câtă vreme ți-se pare potrivit.”

Apoi își luă rămas bun dela el în modul cum îl salutasă mai nainte și eși.

Abia el părăsise curtea când nevastă-sa îi zise lui Tachi: „Beta a șezut prea mult în chilie, sărăcuța de ea trebuie să prindă aer. Îndată după ce își va fi venit în ori, mă voi plimba cu dînsa nițel prin pădure.”

Tachi dete din cap; el înțelesese.

În curând Beta-și redeschise ochii, și văzându-l pe Tachi, un fior o cuprinse, și pleoapele iarăș se lăsară jos. Mama îngrijată o chemă cu mii de nume, desmerdând-o până ce ea deschise ochii din nou și încercă să se ridice. Cu ajutorul mamei ea și izbuti, își netezi fruntea și zise, ceva mai lin decât de obicei: „Mă rog să nu-mi iei în nume de rău, abia am dormit noaptea întregă și-s obosită — atât de obosită!”

(Va urma.)

IX.

De-la Orade.

— E un popă național la masa vecină și Ix ține mult, ca nația să se arate la înălțimea chemării.

— Înțeleg.

Și Titiri dă vorba mai departe. Dispoziția se schimbă, conversația e iarășî cât se poate de veselă.

Nea Demetrovici ne spune, că în sara trecută doi domni, cari s'aū spus că sunt publiciști din România liberă, au așteptat în restaurant de-la 8 până la 11, doară doară se vor întâlni cu vre-un student român și că după 11 ei aū mers la cafeneaua „arborele verde” să încerce și acolo.

— Uite — zice cassarul — am fost asară cu Luțu până la 10¹/₂ la arbore. Așteptam să ne întâlnim cu părintele Mangra, căci stiam că va să se oprească la Arad de va avea vreme și că va vini până la Arbore. Și n'am știut să rămânem cu două sferturi mai mult.

Un ziarist din România liberă nu e la Orade un lucru de toate zilele și apoi ei aū fost doi înși și aū întreat de noi; aveam cu toții atâtea motive să regretăm și să ne facem reproșuri, pentru-că n'am fost ieri sară nici la Marinowsky — asta nu ne sună atât de unguște ca „Restaurant Rimanóczy” — și nici la arbore. Ni-să impunea conclusia, că de lipsești o singură dată dela bere, îți vine chiar atunci cineva cu care ai mai vrea să te întâlnești. Dar la urmă ce să facem? Oaspeții nostri, pe cari nici nu am ajuns să-i videm,

vor fi plecat încă de cu noapte spre Viena, unde să te iaî acum după ei?

Un incident, care ni-a conturbat vesela conversație.

— Încă un pahar! să ne mai mîngăiem.

Mergem apoi cu toții la prânz.

Lui Ix i-să încuibă ușor o idee în creier, care i-să ficsează cu îndărătnicie și îi preocupă întreaga ființă. Și din chestii atît de mici el își face atît de multă bătaie de cap.

Abia isprăvește cu prânzul — prânzind el, scrie al doilea pasagiū din articolul început — el aleargă la „Arbore“ doară — mai știî poate să se întilnească cu vre-un publicist din România liberă. Dar de unde? El trece în revistă pe toți „passagerii“ dar nu i-să pare nici unul suspect. Dl Dr citește foile. Vulturul face o partie de șah. Popa „positură“ se preumblă ca acasă dela o masă la alta făcând o mutră flegmatică de par'că nu l-ar altera nici când cafeneaua — așa cum e, plină de „passageri“ și de fum — ar începe o călătorie în jurul luneî și nici când ea s'ar adînci în fundul pămîntului.

— Filozofezi Părinte?

— Ba, dar nu am nimic de lucru.

— Hai să facem un carambol.

— Dar mi-e frică să nu mă lași bătut.

— Poți s'o știî înainte.

— Apoi vezi așa nu mi-să face voie.

— Iți vine apoi și voia.

Părintele începe, dar făr' de noroc.

— Ei, săracuț de mine, scăpaî o „positură“ atît de ușoară. Semn rău pentru început. Acum știū că voi să perd.

— Nu despera părinte.

Și părintele „positură“, ce a încărunțit prin cafelele pe-lângă billiard și a văzut trecând pe dinainte-i atâtea generații de studenți și a fost bătut de ei de atâtea ori, scapă atâtea „positure“ ușoare și e să fie bătut și acum dacă Ix nu ar fi prea bun la inimă și dacă el nu ar ști cât de mult s'ar năcăji pentru asta părintele.

În loc de doi publiciști din România liberă popa „positură“ făr' de îndoială e o slabă mîngăiere.

Mai o vorbă asupra politiceî cu dl Dr, mai o seriozitate glumeață cu Vulturul și vremea trece. Când Dr-ul pleacă pentru-ca să steie la dispoziția clienților seî, Vulturul și Ix p'eachă și ei.

De-sară Ix iese iar la preumblare pentru ca să discute, ori mai dă pela ea. Ah! Făr' de ea icoana nici nu ar fi întreagă. Ea e de astă-dată brună. Un prietin al lui are locuința la părinții ei, un prilej îndestulitor pentru-ca el și ea să se întilnească adese ori.

Ix accentuează — chiar tăr' de a fi întrebat — că el nu e amoresat, dar după atâtea grigi profane ce îl preocupă ziua întreagă, el dorește atît de mult o distracție mai făr' de grigi.

E vorbă de dragoste? Tema îl atrage mult pe Ix. El face cu multă pasiune constatări psihologice.

— Ce-i frate Ix? Pare-mi-să ai lunecat.

Ix se întoarce dar prea târziu pentru ca să afle cine a fost atît de profan să-i spulbere gândurile chiar când era să se înalțe în sfere mai ideale.

Sunt aproape 8 oare sara și Ix merge cu întărire ca totdeauna să mîntuiască și cu oara de meditație.

Conștiința lui — Ix ar ști să motiveze această poreclă — citește din cutare autor latin, iar Ix traducând zicere de zicere după cum i-să citește, scrie încă un pasagiū din articolul seū.

Ix merge la cină și revidiază la masă lucrarea din matematică a „conștiinței“ sale.

Înainte de a se pune în pat, Ix ia foaia și și-o pune la îndemână pe dimineața. Când crede că e ceva pentru el în posta redacției, el aprinde un chibrit și la lumina lui citește.

După-ce a scăpat de atâtea grigi profane își înalță spiritul în sfere mai ideale și adoarme.

O zi a lui Ix s'a perdut iarăși în vecinicie.

În exterior aproape dismembrat. Vorbele lui, gândurile lui, cum îl preocupă o idee ce i-s'a ficsat de nu mai are cunoștința despre nimic ce este și ce se petrece în afară de sfera acesteî ideî, cum trece făr' de veste dela o idee ce i-a preocupat întreagă ființa, la alta care îl preocupă apoi tot atît de mult, și iarăși tot atît de făr' de veste la o alta noauă — te face să crezi că îi este și sufletul desechilibrat.

Temperament de poet în toată aparința lui, ușuratec, negândit și distras — în fond însă e normal — afară doară că are o mie de scrupuli și își face capital de grigi din ori-ce lucru de nimic. Discută cu plăcere, dar să crede un orator slab și nu și-a încercat norocul nici cu un tost barem. Scrie articoli la prelegeri, la masă, la oara de meditație, îl citește pe Smith pe stradă, nu face nimic la vreme și la rînd și vezi el ține mult să se achite de toate datorințele.

Temperament de poet și el n'a scris versuri nici când. Ca un idealist se însuflește de tot ce e nobil și frumos și admiră asta, dar nu a alunecat nici-când până a-și permite să încurce frase de dragul rimelor. El o zice de atâtea-ori, dar Crix-Crax nu îi crede. Dar ce să-i faci și lui Crix-Crax?

Lucian Bolcaș.

Epilog la răsboiul greco-ture.

Acum când după toată aparența răsboiul între Grecia și Turcia s'a sfîrșit, fasa sa întăia barem la tot casul, poate că-i va interesa pe cetitorii nostri întrebarea cari au fost cauzele cumpliteî înfrîngerî a Grecilor?

Ne vom sili deci să dăm aici răspsunsul.

Avînd în vedere că oastea Turcilor era cel puțin

de două ori mai tare decât a Grecilor, greșala de căpătenie a acestor din urmă e că nici n'au încercat a-și întrebuința flota da război, căci aceasta chiar și după aparență se putea măsura cu cea turcească.

Turcii adevărați au, ce-i drept, 18 vase cuirasate, dar numai una „Hamidie“ zidită la anul 1885 corespunde cerințelor moderne, toate celelalte sunt de vr'o 30 de ani, deci nu se mai pot folosi. Numai patru dintre ele s'au renovat în anii 1890—96, dar se înțelege că despre betrânețele mai alés a vaselor de război se zice cu drept cuvânt:

Fost-ai leleo când ai fost,
Și-ai rămas un lucru prost.

Celelalte vase mari necuirasate, în număr de peste 60, nici nu vin la socoteală, fiindcă un singur glonț ar fi de ajuns pentru a le cufunda.

Din numărul mare al vaselor mici pentru serviciul de torpile numai următoarele se mai pot folosi: 14 de clasa întâie și 7 de clasa a doua pentru aruncarea torpilelor cari s'au zidit până la 1890, trei pentru urmărirea și două pentru nimicirea vaselor cu torpile.

Nefiind însă în stare să se lupte singure în contra vaselor de război, nici acestea n'au fost de vr'un folos.

Grecii din contra au trei cuirasate mari cu turnuri, zidite până la 1890, cu câte două mașini foarte tari, cu câte 23 tunuri de un calibru până la 27 cm., cu o panteră de oțel groasă de 35 cm. Cuirasata a patra „Regele Georgios“ e deja de vr'o 30 de ani, dar încă în stare bună, precum și cele 6 vase mijlocii și cele 12 pentru serviciul de torpile, toate zidite de la 1881 încoace.

Cu această flotă era un lucru de nimic a ocupa Salonichi și Dede-agaci, a nimici total drumul de fer de acolo la Constantinopol pentru a împedea de tot trimiterea trupelor. Ba ar fi putut să între în Dardanele și dacă nu vroiau să atace chiar capitala turcească, cel puțin se puteau arăta înaintea ei, ceea ce de sigur i-ar fi descurajat mult pe Turci. În sfârșit corăbiile grecești ar fi putut să ducă câteva mii de soldați prin Salonichi sau un loc învecinat să-i atace pe Turci pe din dos, ceea ce i-ar fi silit pe aceștia a se lupta în două părți, a-și împărți puterile încât era cu puțință că grosul armatei grecești să-i chiar învingă — dacă avea conducători capabili.

Toate acestea Grecii nu numai ar fi putut, ci chiar ar fi trebuit să le facă, cu atât mai virtuos cu cât îndată după declararea războiului se lăți știrea că flota turcească nu e în stare nici măcar să plece din port, parte din cauza vechimei nărilor, parte din cauza ignoranței matrozilor și soldaților cari nu știau a se servi de mașinile și tunurile lor.

Dacă acum venim la întrebarea noastră de la început: De ce n'au făcut Grecii nimic din toate acestea, nu putem găsi un răspuns mai nimerit decât următorul articol apărut în zilele din urmă în foaia „Les Entr'actes“ din Antwerpen:

După exemplul Parisului.

Grecii sunt un popor viteaz, asta se înțelege de sine. Numărul precumpenitor al Turcilor i-a coplesit, despre asta asemenea toți sunt de o părere, dar nu mai puțin sigur e faptul că Turcii i-ar fi bătut tot atât de cumplit, dacă numărul ambelor oștiri ar fi fost același.

De ce? — Fiindcă Grecii sunt elevii Francesilor, Turcii ai Nemților. Grecii odinioară atât de renumiți astăzi nu plătesc cu nimic mai mult decât dușmanii lor. Dacă privești fețele amândorura, precum le-au publicat foile ilustrate, cu toată deosebirea rasei și a religiei Grecii moderni par că sunt frații Turcilor, numai că cei din urmă în uniforma lor serioasă fac o impresie mai deamnă decât Grecii cu rochiile lor scurte și peste tot cu esteriorul lor care seamănă mult cu al gigerli-lor. Amândoi, unii ca degenerați, ceilalți ca de jumătate sêlbatici, sunt același material brut.

Însă acest material s'a prelucrat în Grecia de Francesi, în Turcia de Germani. Și atât de mare e în zilele noastre superioritatea spiritului german asupra celui frances încât ea se arată chiar în elevii crescuți de amândoi.

Grecii au ajuns până acolo că de la începerea războiului încoace au pierdut toate simpatiile câte le mai au avut. Între dinșii și osmani nu s'a întâmplat altă decât repetirea lucrurilor cari s'au întâmplat în Franța la anul 1870. Grecii năvăl se spre hotare, fără pregătiri, fără mijloacele de lipsă, precum au făcut învățătorii lor pe atunci. Îndată Turcii înaintează cu sânge rece, cu artă matematică de război, și Grecii îndură înfrângere după înfrângere. Apoi oficerii greci sunt învinuiți de trădare, poporul strigă, răcnește, se schimbă conducătorii, toate se derîmă. Ca la 1870!... Urmează înfrângeri nouă. Poporul se rescoală, deputații fac gălagie, ministerul cade, icoana regelui se necinștește. În loc de a întări autoritatea și de a înălța inimile în timpul înfrângerii, oamenii își dau toată silința să răstoarnă monarhia. Ca la 1870!... Oficerii sunt incapabili, retragerea cea mai mică se schimbă în fugă nebună, soldații de toate armele fug ca un val turbat, între dinșii locuitorii ținutului, punctele de cea mai mare importanță se părăsesc. Ca la 1870!... Voluntarii greci jăfuesc satele lor proprii, și locuitorii lor răsuflă mai ușor numai după ce a intrat dușmanul care nu permite nici o jefuire.

Iată puterea exemplului! Grecii cei mici vreau să imiteze pe amicii lor mari, pe Francesi! —

Așa scrie o foaie francesă, trebuie deci să fie ceva adevărat.

Popoarele mici imitându-le pe cele mari să se ferească totdeauna de a împrumuta și greșelile acelor; pentru că și popoarele mari își au partea slabă caracterului lor și dacă aceasta nu le nimicește pe cele mari, poate să fie primejdiașă pentru cele mici.

LUCEAFER.*)

*Tu nu știi cât îmi e de drag
Și cât îmi e de bine,
Cu cartea pe genunchi — în prag
Plângând — s' asult la tine.*

*Nu suntem decât singuri noi
Pe lume, și cu visul,
Și lacrimile curg siroi
De 'ntunecă tot scrisul.*

*E ceasul sfânt în cari domol,
Din sfera lor albastră,
Luceferii cu peptul gol
Trec margini de fereastră.*

*O Eminescu, geniu sfânt,
Și frate cu suspinul
Revină earăși pe pământ
De mai sfințește chinul!*

Sibiu.

Maria Cuntianu.

**)Cu mare părere de rău am înțeles din scrisoarea doamnei Cuntian că aceste versuri vor fi cele din urmă ce le scrie, cel puțin pentru un an. Atâta timp îi trebuie iubitei noastre poete ca să-și recâștige sănătatea sdruncinată. Noi îi dorim tot binele!*

La Vatră.

(Loc de convorbiri.)

În zilele de 21. și 22. mai v. s'a ținut congresul anual (al șeselea) al „Ligii pentru interesele unității culturale a tuturor Românilor“ în București. Dintre cei 2000 de membri numai vr'o 130 au fost de față; mulți însă au fost împedecați prin ploile grozave care stricaseră drumurile de fer, mai ales în Moldova.

După ce s'aleseră de vicepreședinți dnii **I. Romanescu**, **S. Perietzanu-Buzău**, dr. **O. Blasianu** și P. C. S. Părintele Archimandrit **D. Simionescu**, președintele comitetului central executiv, dl. **M. Vlădescu** a deschis congresul salutând membrii lui cu o vorbire călduroasă, ale cărui puncte marcaante sunt:

„Să facem prin exemplul faptelor noastre și prin propaganda vie și persistentă să se lățească și să se întărească tot mai mult convingerea în toate ramifica-

rile societății noastre, că chestiunile naționale care formează în complexul lor scopul Ligii, nu numai că nu au pierdut nimic din actualitatea lor, dar că mai ales în împrejurările de față ni se impun cu o elementară putere. Să facem să pătrundă în fine convingerea și în poporul nostru, că alături și independent de o activitate oficială, că alături de aceia cari au imediată răspundere și priveghiere de fiecare moment a Statului nostru, mai este, mai trebuie să fie acțiunea *conștientă, luminată și totdeauna precaută a poporului*. Să întindem cunoștința și să întărim credința în aceste adevăruri de o importanță hotărâtoare în dezvoltarea națiunilor, că tăria unui popor stă în el singur, și că nu va ajunge nici odată să fie sau să însemneze mai mult decât aceea ce va fi prin propriile lui puteri, și că nu va putea fi prin propriile lui puteri decât aceea ce va voi și va stăruir prin muncă luminată ca să fie.“

Apoi vorbitorul zise despre desbinările din anul trecut: „Perioadei de entuziasm aproape juvenil care esaltase patriotismul nostru și ne făcea să vedem în culorile propriilor noastre aspirațiuni și în lumina firii și inimei noastre, grelele și complicatele chestiuni cari formează scopul Ligii, a trebuit să urmeze o perioadă de desamăgire cu atât mai vie și mai dureros simțită, cu cât mai esaltat fusese primul nostru entuziasm . . .

Dar răul a trecut. Un semn îmbucurător în această privință l-am putut constata dela armonia ce s'a stabilit în comitetul central executiv dela unirea din Ianuarie.

Dela această dată Liga a reînceput zi pe zi să-și recapete puterile pierdute și starea de îmbunătățire a mers așa de repede încât avem speranțe mari că în curând se va consolida și va fi așa cum ar trebui să fie ce mai înaltă instituțiune de conservare națională, pârghia cea mai puternică în lupta cea mare a fraților nostri.“

Vorbind mai departe despre activitatea Ligii între Români, atât prin foaia ei cât prin adunări, și între streini, oratorul constată că mai multe foi cu mare vază cari mai nainte au luat partea Ungurilor, s'au câștigat pentru cauza română și încheie:

„Căutăm să aducem la iveală lumina și dreptatea acolo, unde în numele libertății s'a călcat libertatea și s'a impus tirania . . .

Aceasta nu e numai o chestiune de înaltă morală, ci e o chestiune de existență națională și care ne privește de o potrivă pe noi toți cari aparținem națiunii române. Condițiunile vieții sunt condițiunile luptei continue și numai cei ce dovedesc puterea de luptă, câștigă și puțința de a trăi. Ei bine, să dovedim prin munca noastră că poporul român ori unde ar fi el, are puțința de a trăi ca român și numai ca român.“

Apoi dl. **Z. Herescu** reportă în numele censorilor că venitele Ligii în anul din urmă au fost 32.392,71 lei, cheltuelile 28976,64 lei, încât rămân 3416,07 lei în bani gata, afără de suma de 8000 lei cari îi are Liga în renta Statului.

Din desbateri relevăm următoarele :

Di *T. V. Cancicov* propune ca cu prilejul schimbării statutelor să se introducă măsuri menite a face ca scopul Ligii să fie cunoscut în toate părțile poporului.

Di *V. Urseanu* zice între altele : „Scopul înalt și senin al Ligii trebuie să fie vecinic în gândul și inima fiecărui Român. Acest scop reclamă dela noi toți entuziasm și spirit de sacrificii . . . După ce numise Liga o biserică pentru toată suflarea românească, stîrnind aplause sgomotoase, el urmă : „Să dăm deci cu inimă curată obolul nostru Ligii, pentru că ea nu tinde să revolteze spiritele românești de peste hotare împotriva stăpînirilor străine, ci urmărește o țintă pe cât de nobilă, pe atît de legitimă : deșteptarea și cultivarea conștiinței naționale românești.“

D. Barbu Pălticeanu îndeamnă pe membrii Ligii ca să nu fie prea optimiști, căci s'ar înșela ușor, nici pesimiști, căci pesimismul produce descurajare.

„Să ne aducem aminte, că ori de câte ori pronunțăm numele Ligii tuturor Românilor, noi nu suntem politicieni, nu mai suntem adversari, și Români și o singură familie de frați în fața dușmanilor comuni.“

Di *I. G. Babeș* propune sprijinirea presei și meserișilor de peste munți, lărgirea sferei de propagandă publicistică, scoaterea scrierilor populare naționaliste, aranjarea petrecerilor în interesul Ligii și scăderea taxelor de membri.

Toate propunerile lui se primesc afară de scoaterea scrierilor, fiind arta citirii încă nu în deajuns răspândită, și cea din urmă, fiind taxa de 3 lei pe an destul de mică, dar se scutesc de ea afară de țărani și mijcii agricultori dela orașe și studenții de tot felul.

Urmează o desbatere mai lungă despre schimbarea statutelor, și paragrafii noi se primesc cu puține excepțiuni. Apoi vine vorba la congresul interparlamentar și di *Nic. Ionescu* promite că și va face acolo datoria de Român în conștiință.

În sfîrșit președintele încheie congresul mulțumind membrilor prezenți că au dat prin modificările aduse statutelor o mai mare putere de lucru reprezentanței permanente și în acelaș timp o mai mare răspundere, și asigurându-i că comitetul central va ști utiliza, pentru întărirea Ligii, toate noile dispozițiuni.

Să sperăm că toate aceste vorbe frumoase se vor împlini și că „sângele otrăvit, politica, eliminat acum“, precum zise un vorbitor, nu mai va intra în vinele Ligii.

Bucureșteanul.

Din societatea română.

PROGRAMUL

Adunării generale a „Societății pentru fond de teatru național-român“ și al festivităților aranjate în jurul acestei adunări, ce se va ține în Orăștie, *Duminecă* la 1/13 și *Luni* 2/14 Iunie 1897.

Sâmbătă, (12 Iunie n.)

1. Primirea oaspeților la trenurile de ameazi, după ameazi și seara, și încuartirarea lor.

2. Seara la orele 8 : **Intrunire de cunoștință** în sala otelui „La leul de aur.“

Duminecă, (1/13 Iunie)

1. Primirea oaspeților la trenurile de dimineața.
2. Participare la serviciu divin în biserica rom. gr.-or. din loc.

3. După biserică, la orele 10^{1/2} **Ședința I.** a adunării generale a „Societății pentru fond de teatru național-român“ în biserica gr.-or. din loc.

4. La orele 2 după amiaz : **Banchet** în sala otelui „Leul de aur“ (Csösz).

5. La orele 8 seara : „**serată teatrală dansantă**“, în otele la „Contele Stefan Széchenyi“ ; se vor preda piesele :

a) „**La Turnu-Măgurele**“ piesă în versuri de V. Alesandri.

b) „**Trei doctori**“ comedie într'un act, localizată de d-na V. A. Vlaicu.

Persoanele :

Bălțeanu, moșier	Domnul <i>Petru Barițiu</i>
Adela, soția lui	D-șoara <i>Lucreția Eli</i>
Nelly, fiica lor	„ <i>Mișă Baciu</i>
Adrian, inginer	Domnul <i>George Oprea</i>
Ionăscu, agronom	„ <i>Ioan Moța</i>
Drul Georgian	„ <i>Dumitru Mosora</i>
Ioan, în serviciu la Bălțeanu	„ <i>Constantin Baicu</i>
Irina, fată în casă la Bălțeanu	D-șoara <i>Olga Romoșan.</i>

După teatru, dans.

Înainte de pauză : Hora, Vals, Cuadril I, Ardeleana, Polca franceză, Sërba

După pauză : Țarina, Vals, Romana. Pas de quatre, Polca mazur, Cuadril II. Hațegana, Vals, Polca repede

Luni, (2/14 Iunie).

1. Participare la serviciul divin în biserica gr.-or. română.

2. După serviciu divin, la orele 10 a. m. :

Ședința a II-a a adunării generale.

3. După prânz va avea loc „**nedee**“ :

a) La orele 2 p. m. pornirea convoiului, cu muzica în frunte, dela școala română greco-orientală prin strada „Drumul țerii“, peste „Piața mare“, în pădurea „Grigori“.

b) În pădure, jocurile „Călușerul“ și „Bătuta“ etc jucate de mai mulți călușeri din loc și comunele vecine, apoi jocuri populare, cântări etc.

4. La orele 8 seara, întoarcere în oraș cu muzica.

La cas de timp nefavorabil, petrecerea se va ținea în pavilionul hotelului „La 2 pistoale“ (Brotschi).

Marți, (3/15 Iunie).

Arătându-se dorințe, se vor face **excursiuni** la băile dela Geoagiu ori Șibișel.

Cronica săptămînei.

Dela noi.

Advocați noi. În ziua de 25 Maiu au depus cenzura de advocat dnii : *Dr. George Miclea* din Maidan și *Dr. Iuliu Tămășel* din Vrani, la universitatea din Budapesta.

Hymen. Dr. Enea Draia din Abrud și Dșoara Hortensia Mihaiu din Orestie logodiți.

Dl Ioan Maior din Lugos și Dșoara Cornelia Pop din Balint se vor cununa în 14 Iunie n. în biserica gr. cath. din Balint.

Dl Dumitru N. Căpățină din Brașov s'a logodit cu dșoara Elena G. Puiu tot de acolo.

Dra Maria Sorescu din Brașov s'a logodit cu dl Enric de Lübbe locotenent în Reg. de Inf Nr. 50.

Dorim deplină fericire tinerilor părechi!

Un nou ospe român va primi poimâne *temnița de stat* dela Seghedin. Anume dl George *Făgărășan* învățător în Tūr, care, precum scim, a fost condamnat pentru „agitațiune“ la *un an și jumătate* închisore și *200 fl. amendă* a primit ordinul să-și înceapă osinda cu ziua de 9 Iunie n.

Dar gimnasiului român din Brad. Țeranul *Zacharie Werner* original din *Cebea*, reposat la 29 Aprilie n. în Baia de-Criș, a testat o avere nemisătoare în sumă de *3000 fl. gimnasiului român din Brad*. Drept mulțumită pentru nobila faptă gimnasiul va ridica reposatului o cruce și la mormântul lui din *Cebea* îi va face în fiecare an un părăstas la „*Dumineca Orbului*“.

Dela diecesa gr. cat. rom. Esamenele prosinodale ținute la 9 I. c. le-au trecut cu succes bun tinerii preoți: George Maioru din Șeitin, Grațian Matei din Sâmbociag, Vasiliu Plaștin din Betfia, Ioan Mihalca din Andrid și George Kavași din N. Aciad.

Necrolog. *Ioan Dolian* iunior iurist absolut, fost colaborator la Tribuna și Foaiă poporului, a murit la Gherla în 30 maiu st. n. în etate de 23 ani.

Clericii Seminarului din Gherla anunță moartea iubiților lor colegi: *Iuliu Ciora* și *Ioan Ciceu*, ambii clerici de anul al III. lea, întâmplată în al 24. lea an al vieții lor, a unuia la 27 maiu în Apșa de mijloc, iar a celuilalt la 28. Maiu în Budești.

Petru Pop paroch gr. cath. în Barcea mare în etate de 38 ani, a repausat la 2. Iunie st. n.

Elena Draghiciu n. Tripsa în etate de 44 ani a repausat la 22 maiu v. la Chiseteu.

Ioan Tarca fost paroch gr. or. în Feldioara secuiască a repausat la Sibiu, în etate de 58. de ani.

Fie-le țerina ușoară și memoria binecuvântată!

Din România.

Alteța sa regală Ferdinand, moștenitorul tronului României, e pe calea deplinei însănătoșeri. Această știre norocoasă umple cu sinceră bucurie inimile tuturor Românilor.

Pagubele cauzate de inundații în România, prin sfărâmături de poduri, ruperi de terasamente și drumuri de țară, se crede că ajung suma aproape de 30,000,000 Lei.

Din străinătate.

Despre încheierea păcii tot încă nu e vorbă, din contra, yin știri din celea mai contrazicătoare. Pe de o parte adecă se vestește din Constantinopol că puterile ar fi gata a garanta Turciei o contribuție de război de 5 milioane de lire și o parte mai mare de pământ grecesc decum se stătorisă mai nainte; pe de altă parte însă ministrul de e terne rusesc a publicat zilele din urmă în foaia sa „*Journal de St. Pétersbourg*“ un articol

care declară că Rusia nu s'ar învoi nici când să se împlinescă cerințele Turcilor, deci îi sfătuește să mai slăbească din ele. Asemenea au declarat Sirbii în ton foarte energic că nu mai vor privi mult timp nepăători la îngrămădirea trupelor turcești la hotarele lor, cari într'adevăr au luat dimensiuni îngrijitoare, încât se pare că Turcii îmbătați de izbêuzile ușor câștigate vor începe un nou război sfânt încontra ghiaurilor cum îi numesc pe creștini. Poporul din capitală cere deja cu tot dinadinsul a: eesarea întregii Tesalii.

Deslegarea ghicurei „*Concurs poetic*“ din Nr 6 nu am primit dela nimeni.

În șirul al 4. lea lipsește: nu de geabă-au fost plătite. În al șeselea: cum se face iar scapată. 7: din veacuri stinse. 10: luminoasă luna plină. 11: luminos se desvălește. 13: învescută 'n blăni de tigru 14: nazdraveni feți de zimbru. 5: Se întrec în sbor cu vântul și scot fulgeri din copite 16: 'n zări emărginite.

Ghicitură.

	1	2	o	interiectiune.								
3	4	5	5	6	7	2	un	mare	negustor	de	ape	minerale.
			2	6	4	7	nume	bărbătesc.				
			7	1	8	6	numele	unui	împarat	român.		
1	9	2	10	6	11	cuvânt	de	încheiere				
	12	2	7	4	2	munte	vestit.					
			13	4	9	o	parte	a	corpului.			
	14	10	2	12	1	eroi	vestit	pentru	viclenia	sa.		

Punându-se în locul fiecărei cifre o literă, vor resulta opt cuvinte. Inițialele cetite din sus în jos dau numele unui poet mare, finalele cetite din jos în sus dau titlul unei poezii vestite a lui.

Termin de deslegare 22 iunie (4 iulie.) Între deslegători se va sorși o carte.

Dorim sărbători fericite tuturor cetitorilor noștri!

Redacția și Administrația.

Poșta redacției.

Dlu Petru P. R. în Z. Nrl ultim al revistei mi s'a reînăpuiat cu observarea „*necunoscut aici*“. Cum se poate? Până acuma v'a găsit poșta, — căutați că ce e cauza de mi s'a retrimis Nl 8!

Dnei S. O. Am primit. Nu se poate publica. A serie poezii nu e lucru ușor. Încercați a scrie mici schițe din viață; lucruri pățite s au pățite de alții. Viața ne dă o sumedenie de întâmplări interesante — pe cari le putem apoi descrie cum vrem și le putem da o formă plăcută — lucrând însă cu *îngrijire mare*.

I. S. Korneuburg. Ce mai faci? Groaznic taci! Ori ți-e traiul ca 'ntre d... i? Noroc și sănătate!

Doamnei mele, Graz. „*Lenea e cucoană mare, și nu cere de mâncare*“ ai putea zice. Dar nui așa! Am scris în zilele astea, cred că ai primit!

Societ. „*Carmen Sylva*“ în G. Cartea G. d. R. Sch. s'a espedat. Vă mulțămim pentru rëndurile Dvoastre! Ne am bucura să ne trimiteți și câte-o lucrare pentru „*F. L.*“, între atâtea inimi tinere doar va bate vre una și mai — sburdalnic decât de rënd!

Bibliografia n'o putem publica neavând loc.